

Svar på skriftligt spörsmål SSS 496/2017 rd

Svar på skriftligt spörsmål om högre sysselsättningsgrad för personer med intellektuell funktionsnedsättning och stöd för läroavtal

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 496/2017 rd undertecknat av riksdagsledamot Johanna Karimäki /gröna m.fl.:

Hurdana åtgärder avser regeringen vidta för att höja sysselsättningsgraden bland personer med intellektuell funktionsnedsättning och för att mer effektivt använda stödd läroavtalsutbildning?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Förbättrandet av sysselsättningsgraden bland personer med intellektuell funktionsnedsättning är en viktig samhällelig målsättning. Personer med en intellektuell funktionsnedsättning ska ha möjlighet att utbilda sig, få arbete, påverka inriktningen av sitt eget liv och ge samhället sin egen, värdefulla insats. Målsättningen förutsätter åtgärder inom flera samhällssektorer.

Målet med regeringens spetsprojekt Väger in i arbetslivet för partiellt arbetsföra är att stärka positionen för dessa personer så att de antingen hålls kvar i arbetslivet eller får arbete betydligt snabbare än i nuläget. Detta förbättrar likaberättigandet och livskvaliteten för partiellt arbetsföra och minskar ojämlikheten och statens omkostnader. Social- och hälsovårdsministeriet genomför spetsprojektet tillsammans med arbets- och näringsministeriet. Inom spetsprojektet samarbetar man med ett omfattande nätverk av intressenter, däribland arbetsmarknads-, handikapp- och social- och hälsovårdsorganisationer samt forskningsanstalter. Spetsprojektet fortgår under den pågående regeringsperioden.

Spetsprojektet innefattar åtta sammanlänkade projekt och flera vittomfattande åtgärder. Bland annat ökas kompetensen hos yrkespersoner inom servicesystemet i hela Finland med utbildning för samordnare för arbetsförmågan. Samordnarna är experter inom servicesystemet och de främjar sysselsättning och fortsatt arbete bland partiellt arbetsföra. Tolv regionala försök pågår inom ramen för spetsprojektet. I sex av dessa tar man fram och vidareutvecklar verksamhetsmodeller till stöd för arbetsförmågan. Samtidigt skapas smidiga och rättidiga servicekedjor för hänvisning till vård och rehabilitering.

I sex av försöken skapas och testas regionala verksamhetsmodeller som stöder sysselsättningen av partiellt arbetsföra och främjar deras delaktighet. Med de nya verksamhetsmodellerna förstärks arbetslivsorienteringen i arbetsverksamheten för personer med fysisk eller intellektuell funktionsnedsättning och långtidsarbetslösa. Modellerna underlättar även övergången från studier till arbetslivet för studerande med behov av särskilt stöd och bidrar till att utveckla verk-

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 496/2017 rd

samhet till stöd för delaktighet bland personer med särskilt lång väg till arbetsmarknaden. Parallellt med försöken revideras lagstiftningen om sysselsättningsfrämjande verksamhet, arbetsverksamhet och arbetsträning inom socialvården.

Spetsprojektet främjar också entreprenörskap bland personer med funktionsnedsättning och i samarbete med arbetsmarknads- och handikapporganisationer utreder man vilka åtgärder som behövs för att sänka rekryteringströskeln. I arbetsgruppen med tre parter har man redan utrett den linjära modellens användbarhet för att minska inkomstfällorna i fråga om sjukpension och förvärvsinkomster. E-tjänsten www.tietyoelamaan.fi, som redan tagits i bruk, stöder sysselsättningen av alla partiellt arbetsföra.

Lagstiftningen kring yrkesutbildningen förnyas från den 1 januari 2018. Yrkesutbildningen utgår i fortsättningen från personliga utvecklingsplaner för kunnandet. En dylik plan utarbetas för alla nya studerande. I den personliga utvecklingsplanen påvisas kunnande och planeras förvärvande av yrkesskicklighet eller kunnande individuellt för varje examens- eller utbildningsdel. Samtidigt beaktas individuellt möjligheten till avvikelse från kraven på yrkesskicklighet eller målen för kunnandet, innehållet i särskilda stödformer och handlednings- och stödåtgärder.

I den personliga utvecklingsplanen gör man upp en plan för var det nödvändiga kunnandet ska inhämtas. Kunnande kan förvärvas i utbildningsanordnarens inlärningsmiljöer, eller på arbetsplatser där man utför praktiska arbetsuppgifter utifrån antingen ett utbildningsavtal eller ett läroavtal. Dessa alternativ kan flexibelt kombineras under den studerandes studietid och hon eller han kan övergå från utbildning genom utbildningsavtal till läroavtalsutbildning eller tvärtom.

Med ett statsbidrag som beviljats av undervisnings- och kulturministeriet genomfördes för några år sedan ett projekt kring läroavtalsutbildning. I projektet tog man fram stödåtgärder för att säkerställa att studerande med läroavtal uppnår målsättningarna för inläringen. Under utvecklingsprojektet skapade man en handbok för utbildningsanordnare till stöd för att kunna utveckla verktyg och instrument för att identifiera stödbehov och planera, genomföra och följa upp stödåtgärder. I fortsättningen ingår dessa handlednings- och stödåtgärder i den personliga utvecklingsplanen för den läroavtalsstuderandes kunnande.

Utgångspunkten för den nya yrkesutbildningen är kompetens och att man utgår från kunden, vilket i sig lämpar sig väl vad gäller utbildningen för studerande som behöver särskilt stöd. Målsättningen för yrkesutbildningen är att göra olika studievägar möjliga för studerande med mycket olika behov av kunnande. Det individuella behovet av stödåtgärder beaktas i den personliga utvecklingsplanen för kunnande som utarbetas för varje studerande i fråga om både utbildningsavtal och läroavtal. En studerande har rätt till särskilt stöd om han eller hon på grund av inlärningssvårigheter, funktionsnedsättning eller sjukdom eller av någon annan orsak behöver långvarigt eller regelbundet särskilt stöd i sitt lärande och sina studier för att uppfylla kraven på yrkesskicklighet och nå målen för kunnandet enligt examens- eller utbildningsgrunderna.

Helsingfors 4.12.2017

Undervisningsminister Sanni Grahn-Laasonen